

χρησιμεύοντα αὐτοῖς ἀντὶ τροφῆς, ὄντα, τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἴσως θέλει κατορθώσει ὁ ἄνθρωπος.

Πανταχοῦ ἀπαντῶνται τὰ μικροσκοπικὰ πλάσματα ποικιλώτατα κατὰ τὰς μορφὰς καὶ ἐπιπλέον κατὰ τὰς κινήσεις αὐτῶν. Ἐκαστον εἶδος ἴδιον ἔχει τρόπον τοῦ βυθίζεσθαι ἢ ὀρθότερον εἶπειν, τοῦ νῆχεσθαι. Τινὰ ἔχουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πυκνὸν σῶμα· ἄλλα δὲ εἰσὶν ὑμενώδη καὶ ἄλλα ἀνά πᾶσαν στιγμὴν φαίνονται ἀλλοιούμενα.

Ἴνα δὲ, οὕτως εἶπειν, προκαλέσωμεν εἰς τὴν ζωὴν ὀλοκλήρον κόσμον πλασμάτων, ἀρκεῖ νὰ χύσωμεν ὀλίγον ὕδωρ ἐπὶ φύλλων, ἢ γλόχης, ἢ ἄνθους, ἢ ἐπὶ κρέατος ζώου, καὶ νὰ ἐκθέσωμεν αὐτὸ εἰς τὸν ἥλιον ἢ εἰς μετρίαν τινὰ θερμότητα. Μετ' ὀλίγον γίνεται ἐν τῷ ὕδατι διάλυσις, ἀναζύμωσις, σήψις· ὅ,τι δὲ ἡμεῖς σῆψιν ἀποκαλοῦμεν, ἐστὶν ἀπλῶς ἐμφάνισις νέας ζωῆς. Ἐκατομμύρια ὄντων γεννῶνται. Πόθεν ταῦτα ἔρχονται; ποῦ ἐξαφανίζονται; εἰς τί χρησιμεύουσι; Τίς δύναται νὰ ἐξεύρῃ τὸ θεῖον ἀπόρρητον τῆς ἀοράτου φύσεως; Ἐν τούτοις καὶ τὰ ἐλάχιστά εἰσιν ἐπίσης ἀναγκαῖα τῇ τοῦ παντὸς τάξει, ὡς τὰ μέγιστα. Καὶ αὐτὸς ὁ ἥλιος, ὁ μυριοπλασιῶς μεγαλειότερος τῆς γῆς, δὲν ἀποτελεῖ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Δημοουργοῦ τῆς ζωῆς πράγμα σπουδαιότερον ἐνὸς τῶν ἐλαχίστων πλασμάτων, ἐξ ὧν μυριάδες ἀναριθμητοὶ ἐν μιᾷ μόνῃ σταγόνῃ ὕδατος συνάμα ἐνδιαιτῶνται.

Ὅταν βράζῃ τὸ ὕδωρ, τὸ περιέχον τὰ μικροσκοπικὰ ὄντα, ταῦτα, ὡς φαίνεται, θνήσκουσιν ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος, καὶ ἄφρατα γίνονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Ἀλλ' ἐὰν ἐκθέσῃ τις ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὸν ὑγρὸν αὐτῶν τάφον εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἰς τὸν ἥλιον, νέα ἀναφαίνονται ζωάρια, εἴτε διότι ἀνέζησαν τὰ θανόντα, εἴτε διότι δὲν ἠδυνήθη ἡ ἐνέργεια τοῦ πυρὸς νὰ καταστρέψῃ τὴν ἐν τοῖς ὠτῶσι αὐτῶν ζωτικὴν δύναμιν. Πολλάκις, τῶνόντι, ἐφάνη ἡ ζωὴ καὶ μετὰ ἐτῶν παρέλευσις, ἐξερχομένη ἀπὸ τῶν κόλπων τοῦ θανάτου. Ἐὰν ἀφήσωμεν νὰ ἐξατμισθῇ τὸ ὕδωρ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου παρετηρήσαμεν πλεῖστα μικροσκοπικὰ ὄντα, τὰ τῶς ζωηρὰ ζωάρια φθίνουσι κατὰ μικρὸν, ἀποβάλλουσι πᾶσαν ἐνέργειαν, ἀποξηραίνονται καὶ γίνονται ἐντελῶς ἀγνώριστα· μόλις δὲ διακρίνομεν τὰ ἀποξηρανθέντα αὐτῶν δερμάτια ὡς κόβιν λάμπουσιν καὶ ἀκίνητον. Ἀλλὰ μετὰ πολὺν χρόνον ἂν χύσωμεν ἐπὶ τοῦ τόπου τῶν λειψάνων αὐτῶν νέον ὕδωρ, θέλομεν ἰδεῖ αὐτὰ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἀναζωοποιούμενα καὶ μετὰ ζωηρότητος πλέοντα ἐν τῷ νέῳ αὐτῶν ὠκεανῷ.

Πᾶν σπέρμα ἐστὶν ἡ ἀρχὴ νέου σπέρματος· ἡ ζωὴ ἀπὸ τῆς ζωῆς γεννᾶται. Ἡ ζωὴ μεταβάλλει μορφήν, ἐνδύεται νέαν ὕλην, εἴτα ἀπορρίπτει αὐτὴν ὡς πεπαλαιωμένον καὶ ἄχρηστον ἐνδύμα. Ἡ

μεταβολὴ αὕτη καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων θάνατος· ἀλλὰ, κυρίως εἶπειν, δὲν ὑπάρχει θάνατος· μόνον ἡ ζωτικὴ δύναμις νέον περιβάλλεται ἐλάχιστον καὶ ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν αὐτῆς. Ποῦ ἤρχισε; ποῦ θέλει τελειώσει; Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι ἡ ζωὴ πληροῖ ἅπασαν τὴν κτίσιν. Ὡς τὸ φῶς τοῦ λύχνου, ἀπαραλλάττως καὶ ἡ ζωὴ εὐρίσκεται παρούσα καὶ ὅπου δὲν βλέπει τις αὐτήν. Εἰς σπινθῆρ πολλοὺς ἄλλους ἐξάπτει σπινθῆρας, καὶ ἀπὸ τῆς φλογὸς ἐνὸς μόνου λύχνου μυριάδας λύχνων δύναται τις ν' ἀνάψῃ, χωρὶς οὐδόλως νὰ ἐλαττωθῇ τὸ φῶς αὐτοῦ. Ἐν τῷ στροβίλῳ μιᾶς μόνης ἐλάτης περιελίσσεται τὸ σπέρμα ὀλοκλήρου δάσους ἐλατῶν. Ἡ ἐν τῷ καρπῷ αὐτῷ κοιμωμένη ζωτικὴ δύναμις περιμένει μόνον τὴν συνδρομὴν τῶν εὐνοικῶν περιστάσεων, ἵνα μεταβάλῃ τὸν σπῆρον εἰς δένδρον μεγαλοπρεπῆ, ὧν τὰ στελέχη καὶ οἱ κλάδοι θέλουσι παρέξει εἰς μυριάδας πλασμάτων σκιάν, κατοικίαν, τροφήν. Ἀπὸ τοῦ ζῶντος ἐξέρχεται πολλαπλάσιος νέα ζωὴ, ἀπ' αὐτῆς ἄλλη, καὶ ἀπὸ ταύτης ἄλλη ἐν ἀμετρήτῳ πολλαπλασιασμῷ, ὅπως ἀπὸ τῆς κοιλίας τοῦ σφαιρίτου πολυπόδος τὰ ἐν ἐλαχίστοις σφαιριδίῳ τέκνα αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τούτων ἄλλαι, καὶ αὐτῆς ἄλλαι γενεαί. Πᾶσα ζωὴ περιελίσει ἐν ἑαυτῇ καὶ ἀναπτύσσει ἐτέραν ζωὴν, ὥσπερ ἐπὶ ἐκτεταμένης καὶ κυματώδους θαλάσσης πᾶν κύμα ἕτερον κύμα παράγει, καὶ πάλιν εἰς ἄλλο ἐκγίνεται, ἵνα αὐτῆς νέον σχηματίσῃ, χωρὶς νὰ εἶνε δυνατόν νὰ διακρίνομεν τὴν γένεσιν καὶ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ.

Καὶ ὅμως ἡ τὴν δημιουργίαν ἅπασαν πληροῦσα αὕτη δύναμις τῆς ζωῆς δὲν εἶνε πανταχοῦ ἡ αὐτὴ, ἀλλὰ παμποικίλος, εἰς ἀπείρους βαθμοὺς διηρημένη καὶ ἐν τῇ τῶν ὄντων κλίμακί κατὰ νόμους αἰωνίους κεχωρισμένη. Ἡ αὕτη δύναμις δὲν κινεῖ τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸ ἄκαρι· τὸ ταπεινὸν βροῦν δὲν παράγει τὴν κέδρον καὶ ὁ αἰετὸς δὲν γεννᾶται ἀπὸ τοῦ ἐρημέρου ἐντόμου. Ἐκαστον ὄν διαμένει ἀμεταπτώτως ἐντὸς τῶν ἀοράτων ὁρίων τοῦ εἶδους αὐτοῦ· ἕκαστον πολλαπλασιάζεται κατὰ τοὺς ἴδιους αὐτοῦ νόμους.

Ο ΚΑΣΤΕΛΑΡ ΕΙΣ ΤΟ ΒΗΜΑ

Τίς ὁ ἀγνοῶν τὸ ὄνομα τοῦ Καστελάρ, τοῦ θουμασίου ῥήτορος καὶ πολιτικοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἰσπανίας; Γνωστὸς καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, ὁ Καστελάρ εἶνε ἀληθῶς ἡ ἐντελεστετέρα ἐκδήλωσις τῆς ἰσπανικῆς εὐγλωττίας, τὴν τήρησιν τῶν τύπων ὠθῶν μέχρι λατρείας. Ἡ εὐφράδεια αὐτοῦ εἶνε μουσικὴ, ἡ δὲ διάνοια αὐτοῦ ὑπέκειε εἰς τὴν ἀκοήν του. Λέγει τι, ἢ δὲν τὸ λέγει, ἢ τὸ λέγει κατὰ ταύτην μᾶλλον ἢ ἐκείνην τὴν ἔννοιαν, καθ' ὅσον συνάδει μᾶλλον πρὸς τὴν περίοδον ἣν θέλει νὰ μεταχειρισθῇ. Ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἔχει ἐνερμονίον τι ὄλον, ὅπερ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς ὁ ὑπακούει, θυσιάζων πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ διαταράξῃ αὐτό. Ἐλάστη περίοδος τοῦ λόγου αὐτοῦ εἶνε

στροφή. Πρέπει νὰ τὸν ἀκούσῃ τις, ἵνα πιστεύσῃ ὅτι ὁ ἀνθρώπινος λόγος, ἄνευ ποιητικοῦ ρυθμοῦ, ἄνευ μελωδίας, δύναται ὡσαύτως νὰ προσεγγίσῃ τὴν ἁρμονίαν τοῦ ἄσματος καὶ τῆς ποιήσεως. Κατέχει μᾶλλον τὴν τέχνην τοῦ λέγειν ἢ τοῦ ποιεῖσθαι, ἀλλ' εἶνε καλλιτέχνης οὐ μόνον τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τὴν καρδίαν, ἣν ἔχει τρυφερὰν, ὡς τὰ παιδιά, καὶ ἀνεπίδεκτον μίσους ἢ ἔχθρας. Εἰς ἅπαντας τοὺς λόγους του οὐδεμίαν θὰ ἀνεύρῃ τις ποτὲ φράσιν δριμυεῖαν ἢ ὑβριστικὴν. Ἐνώπιον τῶν Cortès οὐδέποτε προὐκάλεσε σπουδαίαν προσωπικὴν ἔριν οὐδέποτε καταφεύγει εἰς τὴν σάτυραν, ποτὲ δὲν μεταχειρίζεται τὴν εἰρωνεῖαν, καὶ εἰς τοὺς σφοδρότερους φιλιππικούς του οὐδεμίαν σταγόνα χολῆς ἔχθει. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶνε ὅτι, καίτοι δημοκράτης, ἀντίπαλος ὄλων τῶν ὑπουργείων, ἐφημεριδογράφος πολέμιος, αἰώνιος κατήγορος παντός τοῦ ἀσκούντος ἐξουσίαν καὶ τοῦ μὴ ὄντος ἄκρου τῆς ἐλευθερίας θιασώτου, ἐν τούτοις παρ' οὐδενὸς ἐμισήθη ποτέ. Τούτου ἕνεκα ἡδοναί ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ, χωρὶς τὸ κερᾶν νὰ τοὺς φοβῶνται. Ὁ λόγος του εἶνε τοσοῦτον καλλιπένης καὶ ἐμμελής, ὥστε οὐδὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὸ φοβερὸν, ὃ δὲ χαρακτηριστικὸν τοῦ τοσοῦτον εἰλικρινῆς, ὥστε οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ πολιτικὴν ἐπιβροχήν. Δὲν ἠξέυρῃ νὰ παλαίῃ, νὰ σκευωρῇ, νὰ ἀγρυπτήῃ, νὰ ἰθύνῃ κόμματα. Εἶνε ἱκανὸς νὰ ἀρέσκῃ μόνον καὶ νὰ λάμπῃ. Ἡ εὐγλωττία του τοσοῦτῳ μᾶλλον ἀποβαίνει μείζων, ὅσῳ εἶνε μαλακωτέρη, οἱ δὲ ὠριότεροι λόγοι του κινουσιν εἰς δάκρυα. Δι' αὐτὸν τὸ Κοινοβούλιον εἶνε θέατρον. Ὡς πράττουσιν οἱ ἀυτοσχεδιάζοντες ποιηταί, ὅπως τύχῳσιν ἐμπνεύτως πλήρους καὶ ἱλαρᾶς. οὕτω καὶ αὐτὸς ἐπιχειρεῖ νὰ διηγήσῃ τὴν δεῖνα ἀκριβῶς ὡραν, ἐπὶ τοῦ δεῖνος ὠρισμένου θέματος. Τοιοῦτοτρόπως καθ' ἣν ἡμέραν ὀφείλει νὰ διηγήσῃ, συνεννοεῖται πρότερον μετὰ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς, ὅστις λαμβάνει τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, ἵνα δώσῃ αὐτῷ τὸν λόγον, ὅτε τὰ θεωρεῖα εἰσὶ πλήρη, πάντες δὲ οἱ βουλευταὶ εἰς τὰς θέσεις των. Αἱ ἐφημερίδες του ἀναγγέλλουσι τὴν ἐσπέραν τῆς προτερίας ὅτι μέλλει τὴν ἐπαύριον νὰ ἀγορεύσῃ, ὅπως δυναθῶσιν αἱ κυρίαι νὰ προμηθευθῶσιν εἰσιτήρια. Ἐχει ἀνάγκη νὰ ἀκουσθῇ. Πρὶν ἢ λάβῃ τὸν λόγον, διατελεῖ ἀνήσυχος, οὐδ' αὐμοῦ δύναται νὰ καθήσῃ· εἰσέρχεται ἐν τῇ Βουλῇ, ἐξέρχεται, εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται αὐθις, πλανᾶται ἐν τοῖς διαδρόμοις, μεταβαίνει εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ἵνα φυλλομετρήσῃ βιβλίον τι, διολισθῆναι μέχρι τοῦ καφεπωλείου, ἵνα λάβῃ ποτῆριον ὕδατος, φαίνεται κατεχόμενος ὑπὸ πυρετοῦ, νομίζει ὅτι δὲν δύναται νὰ συβρᾶσῃ ὁμοῦ δύο λέξεις, ὅτι θὰ προξενήσῃ γέλωτα, ὅτι θὰ συριχθῇ. Οὐδεμία ἰδέα σαφῆς μένει ἐν τῇ κεφαλῇ του, τὰ πάντα συγκατέμειξε, τὰ πάντα ἐλησμώνησε.—Πῶς πηγαίνει ὁ σφυγμὸς; — ἐρωτῶσιν αὐτὸν μειδιῶντες οἱ φίλοι του. Ἡ

ἐπίσημος στιγμή φθάνει. Καταλαμβάνει τὴν ἔδραν του, ἔχων τὴν κεφαλὴν κεκυφύην, τρέμων, ὠχρὸς, ὡς κατὰδικος βαδίζων πρὸς τὸν θάνατον, κινδυνεύων νὰ ἀπολέσῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας τὴν ἐπιτοσαῦτα ἔτη καὶ μετὰ ἐπλοκώτων μόχλων κτηθεῖσαν δόξαν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ του οἰκτεροῦσι τὴν θέσιν του. Ἐγείρεται, παρατηρεῖ περὶ ἑαυτὸν καὶ λέγει· «Κύριοι!» Ἐσώθη, τὸ θάρρος αὐτοῦ ἐπανέρχεται, τὸ πνεῦμά του ἀνακτᾷ τὴν συνήθη ἡρεμίαν καὶ δι' αὐγείαν του, ὁ λόγος του ἀνασυντίθεται ἐν τῇ κεφαλῇ του, ὡς μέλος λησμονηθέν. Ὁ πρόεδρος, αἱ Cortès, τὰ θεωρεῖα ἐκλείπουσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, δὲν βλέπει πλέον εἰμὴ τὰ σχήματα αὐτοῦ, δὲν ἀκούει ἄλλο εἰμὴ τὴν φωνὴν του, δὲν αισθάνεται εἰμὴ τὴν διακκίουσιν αὐτὸν ἀκατάβλητον φλόγα, τὴν μυστηριώδη δύναμιν, ἥτις τὸν διεγείρει. Εἶνε ὠραῖον νὰ βλέπῃ τις αὐτὸν λέγοντα: «Δὲν βλέπω πλέον τοὺς τοίχους τῆς αἰθούσης ταύτης, βλέπω λαοὺς καὶ τόπους μεικρυσμένους, οὓς οὐδέποτε εἶδον». Ὅμιλεῖ ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας, ἀλλ' οὐδεὶς βουλευτῆς ἐξέρχεται, οὐδεὶς κινεῖται ἐν τοῖς θεωρείοις, οὐδεμία φωνὴ τὸν διακόπτει, οὐδεμία χειρονομία τὸν διαταράττει· καὶ ὅταν ἀκόμη ὑπερβαίνει τὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ τὸν διακόψῃ. Οὕτως ἐν ἀνέσει ἐξάιρεται καὶ ἐγκωμιάζεται ἡ *Μευχείμων* καὶ *ροδοστεφῆς* δημοκρατία του, οἱ δὲ μοναρχικοὶ δὲν τολμῶσι νὰ διαμαρτυρηθῶσι, διότι τοιοῦτοτρόπως ἐνδεδυμένη καὶ αὐτοὶ τὴν εὐρίσκουσιν ὠραίαν. Ὁ Καστελὰρ εἶνε κύριος τῆς Συνελεύσεως. Ἀστράπτει, βροντᾷ, ἔδει, λάμπει ὡς πυροτέχνημα, κινεῖ τὸ μεδίωμα, ἀποσπᾷ ἐνθουσιώδεις κραυγὰς, καταλήγει δὲ ἐν μέσῳ πατάγου χειροκροτημάτων καὶ ἀπέρχεται ἔχων ἀνακεκλιμένην τὴν κεφαλὴν. Τοιοῦτος εἶνε ὁ περίφημος οὗτος Καστελὰρ, ὁ καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, συγγραφεὺς γόνιμος ἐν τοῖς πολιτικοῖς, καλλιλογικοῖς καὶ θρησκευτικοῖς ζητήμασι, δημοσιογράφος κερδίζων πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων ἐτησίως ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίσιν ἀκαδημαϊκὸς, ἐκλεχθεὶς παμφηρεῖ ὑπὸ τῆς Ἰσπανικῆς Ἀκαδημίας, δεικνύμενος μετὰ θαυμασμοῦ ἐν ταῖς ὁδοῖς, λατρευόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀγαπώμενος καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν πολιτικῶν ἐχθρῶν του, νεὸς, ὠραῖος, ὀλίγον κενόδοξος, γενναῖος καὶ εὐτυχῆς.

Α.

ΑΙ ΟΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΑΧΑΡΑΣ.

Αἱ πρὸς δυσμὰς τοῦ Νείλου ἐκτεινόμεναι ἔρημοι χῶραι, ἔνθα κατὰ περιόδον τινα τοῦ ἔτους πνέουσιν οἱ καυστικοὶ ἄνεμοι, δὲν εἶνε ἐντελῶς ἀκατοίκητοι. Ἡ ἀπέραντος ἔρημος τῆς Σαχάρας, ἐν ἣ πολλὰκις ἀπόλλυνται ὀλόκληρα κινεβάτια, θαπτόμενα ὑπὸ τῆς ἄμμου, ὡς ὑπὸ τῶν κυμάτων τοῦ Ὠκεανοῦ, περικλείει μέρη τινὰ χλοώδη, τὰς λεγομένας *ὀάσεις*.